

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНО–ПРИКЛАДНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ПЕДАГОГІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Г.Г. Некрасов, П.В. Шмыгов

Бердянський державний педагогічний університет,
ofsaid21@mail.ru, pshmygov@mail.ru

Введення. Проблема професійно–прикладної фізичної підготовки (ППФП) студентів завжди була в центрі уваги науковців. Аналізуючи праці багатьох вчених за останні роки, ми звернули увагу на недостатність відомостей з методики виховання окремих професійно важливих якостей в вузах педагогічного профілю. Використання засобів фізичної культури та спорту з метою загальної та професійно–прикладної фізичної підготовки студентів вищих педагогічних навчальних закладів присвячено чимало робіт багатьох фахівців [2,3]. Традиційні форми та методи підготовки студентської молоді до подальшої професійної діяльності та до деяких видів професійних робіт стали предметом особливої уваги як для фахівців фізичного виховання, так і організаторів виробництва, робітників народної освіти [1,3].

При чому, визнання важливості і необхідності професійно–прикладної фізичної підготовки (ППФП) у системі спеціальної освіти накладає значну відповідальність на теоретиків та практиків фізичного виховання за якість досліджень, що проводяться у сфері багатогранних проблем ППФП [1,2,3,4].

Тому новий пошук покращення якості процесу ППФП на основі розробки технологій програм, удосконалення методики навчання особистої педагогіки і зараз залишається визначним для теорії та методики фізичного виховання студентської молоді, що і визначило актуальність нашого дослідження.

Методи та організація дослідження. Сучасні дослідження дозволяють стверджувати, що засоби та методи фізичного виховання значно використовуються для формування значущих професійно–прикладних якостей у спеціалістів різного профілю (А.Б. Барабанщиков, 1981; Е.А. Пеньковский, 1992; И.М. Медведев, 1999; В.И. Косяченко, 2000), засоби фізичної підготовки здійснюють позитивне сприяння на розвиток рухових та морально–вольових якостей майбутніх фахівців в умовах навчального закладу (М.Я. Виленский, 1989; В.А. Кабачков, 1991; Р.Т. Раевский, 1994; Ю.Д. Железняк, 2001).

Загальні основи підготовки майбутнього вчителя до професійної діяльності привертала увагу багатьох фахівців, зокрема: О.О. Абдуліної, Г.О. Артюнової, М.Д. Хміль, В.М. Гриньової, В.О. Сластьоніна, Г.В. Троцко, Л.В. Нечаєвої, В.В. Сагарди та ін. [1,3,5]. У своїх працях вони визначають мету, зміст, форми і методи професійно–педагогічної та загально–гуманітарної підготовки майбутнього вчителя.

Підготовка майбутніх спеціалістів педагогічного профілю, незважаючи на наявність визначної кількості наукових та методичних робіт з професійно – прикладної фізичної підготовки (В.Н. Платонов, 1991; В.А. Земцов, 1999; С.М. Погудин, 2002), розроблена недостатньо, а дані, що є протиріччя, що ускладнює їх практичну реалізацію.

Метою даного дослідження є аналіз та визначення організаційних форм, засобів та методів професійно–прикладної фізичної підготовки студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

Завдання дослідження:

1. Розкрити сутність та зміст професійно–прикладної фізичної підготовки студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

2. Виявити ефективні організаційні форми, засоби та методи навчальних завдань професійної спрямованості для студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз науково–методичної літератури дозволив констатувати, що в Україні в багатьох вищих педагогічних навчальних закладах відсутній системний підхід до професійної діяльності: не розроблені навчальні програми, які відображали специфіку діяльності майбутніх фахівців; методику розвитку професійно–прикладних фізичних якостей, профорієнтаційний відбір абітурієнтів і т.д.

Завдяки нашим спостереженням та дослідженням програма ППФП майбутніх спеціалістів у процесі педагогічної освіти буде продуктивною, якщо:

– програмний матеріал буде розроблений на основі системного підходу з використанням специфічних та не специфічних засобів;

– формування професійно значущих якостей буде адекватно відображати специфіку майбутньої діяльності випускників;

– нормативи з фізичної підготовки студентів будуть орієнтовані на нормативні критерії підготовки майбутніх фахівців.

У зв'язку з цим, нами були проаналізовані та визначені організаційні форми, засоби і методи ППФП студентів вищих педагогічних навчальних закладів у відповідності з професійними компонентами діяльності фахівця (схема).

Схема – Професійно–прикладна фізична підготовка студентів вищого педагогічного навчального закладу.

Професійно–прикладна фізична підготовка студентів вищого педагогічного навчального закладу		
Організаційні форми обов'язкові, факультативні, самостійні, індивідуальні, прикладною спрямованістю	ППФП: та 3	Засоби ППФП: загальні, прикладні, фізичні вправи, спеціальні фізичні вправи
		Методи ППФП: суворо регламентовані вправи, ігровий, змагальний, коловий

Види спорту суворо–прикладної спрямованості				Види спорту, які доповнюють або збагачують				
Туризм, спортивне орієнтування	Плавання	Рухові ігри, естафети	Настільний теніс	Баскетбол	Волейбол	Футбол	Гімнастика	Легка атлетика

Додаткові фактори: загартування, раціональний добовий режим, повноцінне харчування, оздоровчі сили природи

Ці блоки, за своїм характером і спрямованістю взаємопов'язані і вирішують загальні професійно–педагогічні завдання. Разом з тим ці блоки мають свої відмінні риси та свою специфіку.

Блок видів спорту суворо прикладної спрямованості має свої особливості та специфічну спрямованість. В цей блок входять: туризм та спортивне орієнтування, плавання, рухливі ігри та естафети, настільний теніс. Види спорту даного блоку передбачають забезпечення необхідними знаннями і навичками студентів у сфері фізичного виховання, розвиток фізичних та координаційних здібностей і спеціально–прикладних якостей, формування рухових умінь та навичок, забезпечення фізичної готовності к майбутній професійній діяльності.

Блок видів спорту доповнює і збагачує ППФП майбутніх фахівців. Основними завданнями цього блоку є володіння методикою викладання та технікою базових видів спорту, необхідних в майбутній професійній діяльності.

Цей блок видів спорту створює необхідний індивідуальний фонд професійних умінь та навичок, виховання фізичних та пов'язаних з ними здібностей, від яких залежить майбутня діяльність фахівців вищих педагогічних навчальних закладів. До цього блоку входять: баскетбол, волейбол, футбол, гімнастика, легка атлетика. Ці види спорту здатні спрямовано впливати на професійно важливі фізичні якості та психофізіологічні показники.

Останнім блоком йде блок додаткових факторів, які впливають на розвиток фізичних якостей, рухових вмінь та навичок, які вирішують найважливішу соціально–

біологічну функцію – підготовку здорової, гармонійно розвиненої молоді до повноцінного творчого життя та ефективної професійної діяльності.

Висновки.

Тому виходячи з сучасних вимог професійної освіти вдосконалення ППФП студентів вищих педагогічних навчальних закладів можливе тільки при вирішенні таких завдань:

1. Розробити зміст та структуру ППФП у рамках програми з фізичної підготовки.
2. Розробити критерії оцінки і тести контролю психофізичного стану студентів.
3. Створити систему професійного психофізичного відбору абітурієнтів, розробити програмно–нормативні основи відбору.
4. Вдосконалити професійну підготовку студентів, використовуючи зміст і структуру професійної діяльності.
5. Розробити модель процесу підготовки майбутніх фахівців за конкретними спеціальностями шляхом дослідження змісту та структури професійної діяльності.

Література

1. Бокарева Г.А. Совершенствование системы профессиональной подготовки студентов / Г.А. Бокарева. – Калининград: Книжное изд-во, 1985. – 264 с.
2. Гончаров В.Д. Профессионально–прикладная физическая подготовка вузов: реальность и перспективы / В.Д. Гончаров // Теория и практика физической культуры. – 1993. – № 7. – С. 12–13.
3. Данилко М.Т. Формування готовності до професійної діяльності майбутніх вчителів фізичної культури [Текст]: автореф. дис. Канд. наук з фіз. виховання та спорту: 24.00.02 / М.Т. Данилко / Волинський державний університет ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2000. – 19 с.
4. Ильинич В.И. О некоторых проблемных вопросах профессионально–прикладной физической подготовки (вопросы теории) / В.И. Ильинич // Теория и практика физической культуры. – 1990. – №3. – С. 13–15.
5. Сущенко Л.П. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту: історичний шлях і перспективи: Монографія / Л.П.Сущенко. – Запоріжжя: ЗДУ, 2002. – 400 с.